

GERECHTSHOF AMSTERDAM

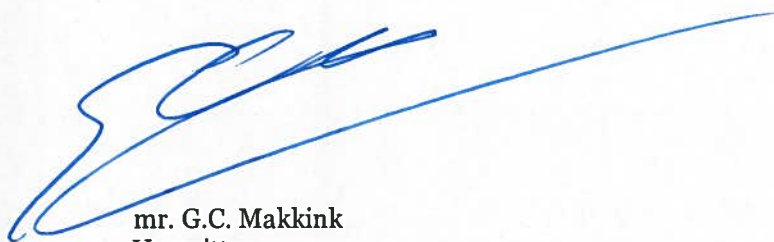
ONDERNEMINGSKAMER

jaarverslag 2015



Hierbij bieden wij u het jaarverslag van de Ondernemingskamer over het jaar 2015 aan.

Amsterdam, 24 mei 2016

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

mr. G.C. Makkink
Voorzitter

A handwritten signature in blue ink, featuring a large oval loop with several smaller loops and a horizontal stroke.

mr. R. Verheggen
Secretaris

INHOUDSOPGAVE

I.	INLEIDING	4
II.	Een korte samenvatting	5
	1. Het jaar in cijfers	5
	2. Opvallende zaken	5
	3. Bezetting	5
	4. Vooruitblik	5
III.	JAARCIJFERS	6
	1. Algemeen	6
	2. Verzoekschriftprocedures	8
	3. Rolprocedures	13
	4. Overige	13
	5. Doorlooptijden	14
	6. Verzameltabellen	18
	7. Kerncijfers	21
IV.	JAARVERSLAG	22
	1. Bezetting	22
	2. Over de cijfers	22
	3. Publicatie	23
	4. Zittingsdag	23
	5. Enkele opvallende zaken en kwesties	24
V.	ORGANISATIE	28
VI.	CONTACTGEGEVENS	29

I. INLEIDING

De Ondernemingskamer behandelt geschillen die zich voordoen binnen rechtspersonen. Niet alle geschillen van die aard, maar uitsluitend die, die de wetgever aan haar heeft toebedeeld. Dat levert ruim 30 over diverse wetten verspreide taken op. Verreweg de meeste zaken worden aangebracht in het kader van het enquêterecht (artikel 2:344 en volgende BW) en het medezeggenschapsrecht (vooral de artikelen 25 en 26 Wet op de ondernemingsraden). De Ondernemingskamer behandelt voorts onder meer in eerste aanleg vorderingen tot uitkoop van minderheidsaandeelhouders (artikel 2:92a, 201a en 359c en d BW) en verzoeken tot correctie van de jaarrekening, het jaarverslag of de daaraan toe te voegen overige gegevens van vennootschappen en bepaalde andere rechtspersonen (artikel 2:447 en volgende BW). In hoger beroep behandelt zij onder meer vorderingen in het kader van de geschillenregeling (artikel 2:335 en volgende BW) en verzet tegen intrekking van overblijvende aansprakelijkheid uit hoofde van een 403-verklaring (artikel 2:404 BW).

De Ondernemingskamer is landelijk bevoegd. Zij maakt deel uit van Gerechtshof Amsterdam. In de meeste aan haar toebedeelde procedures is de Ondernemingskamer de enige rechterlijke instantie in feitelijke aanleg. De procedure bij de Ondernemingskamer wordt gekenmerkt door flexibiliteit, een informeel karakter, deskundigheid en snelheid, dit laatste waar mogelijk en zeker waar nodig. De deskundigheid wordt in sterke mate bevorderd, doordat aan de Ondernemingskamer een aantal raden(plaatsvervanger) verbonden is. Hoewel vanuit het perspectief van de rechtspraak in enge zin leken, beschikken deze raden op de terreinen waarop de Ondernemingskamer bevoegd is over hoogwaardige kennis en ervaring. Hun deskundigheid op onder meer financieel terrein, medezeggenschap en op het punt van *corporate governance* speelt een cruciale rol in de rechtspraak van de Ondernemingskamer. De Ondernemingskamer behandelt en beslist de aan haar voorgelegde zaken, een enkele uitzondering daargelaten, steeds in meervoudige samenstelling: drie beroepsrechters en twee raden. Uitspraken van de Ondernemingskamer kunnen diep ingrijpen in rechtspersonen en ondernemingen.

II. SAMENVATTING

1. Het jaar in cijfers

In hoofdstuk III treft u de aantallen ingekomen en afgedane zaken in 2015 aan. Daaruit blijkt ten opzichte van 2014 een daling van de meeste kerncijfers: aangebrachte zaken, intrekkingen en zittingen. In zoverre lijkt 2014 een piekjaar te zijn geweest. De vermelde cijfers in 2015 vertonen meer gelijkens met die van 2013. Uitzondering daarop is het aantal uitspraken in 2015. Dat aantal ligt op nagenoeg het niveau van 2014, en is daarmee fors hoger dan in 2013 en de daaraan voorafgaande periode 2010-2012. Zie ook de grafiek met kerncijfers op bladzijde 19. Het aantal eerste fase enquêteverzoeken is gedaald in vergelijking met 2014 (-17 = -16%). Het aantal verzoeken tot vaststellen van wanbeleid is gestabiliseerd. Het aantal beschikkingen van meer organisatorische aard (de "overige beschikkingen") vertoont (opnieuw) een stijgende lijn (110 in 2015; 104 in 2014), terwijl dit aantal in 2014 al was gestegen met 39% ten opzichte van 2013). Het aantal ingediende WOR-verzoeken is in 2015 aanzienlijk gedaald in vergelijking met 2014 en 2013. Het is het laagste aantal sinds 2007. Het aantal zittingen en intrekkingen vertoont in 2015 een vergelijkbare daling ten opzichte van 2014. Daarentegen is het aantal WOR-uitspraken minder hard gedaald. In het oog springt verder het aantal ingekomen beroepschriften en beslissingen inzake verzet tegen intrekking van de overblijvende aansprakelijkheid uit een 403-verklaring (6 beslissingen in 2015), zij het dat die zaken allemaal voortvloeiden uit een intrekking van een 403-verklaring binnen het voormalige SNS-concern. Bij al het voorgaande moet steeds worden bedacht dat het om relatief kleine aantallen zaken gaat en het daarom niet goed mogelijk is om zonder nader onderzoek aan de ontwikkeling van die cijfers conclusies te verbinden. Ten slotte enkele opmerkingen over de doorlooptijden. De wachttijd¹ tussen indiening van verzoekschriften en de (in 2015) gehouden mondelinge behandelingen is zowel voor de WOR als de enquêteprocedure in eerste fase korter dan in 2014, maar nog altijd wel langer dan in 2013. De periode tussen de mondelinge behandeling en de uitspraak is voor enquêteprocedures in de eerste fase iets afgenomen en die voor WOR-procedures iets toegenomen ten opzichte van 2014.² In uitkoopzaken is de periode tussen het vragen van arrest en de uitspraak aanzienlijk afgenomen (86 dagen in 2015; 132 dagen in 2014).

2. Opvallende zaken

Ook in dit verslagjaar behandelde en besliste de Ondernemingskamer een grote variëteit aan zaken. U treft in hoofdstuk III, onderdeel 5, een aantal voorbeelden daarvan aan. Een aantal zaken heeft publicitaire aandacht getrokken, zoals de tweede fase beslissingen in Meavita en in (een aandeelhouder van) Slotervaart Ziekenhuis en verwikkelingen in de zaak Zed+ B.V. In de vakliteratuur bestond daarnaast ruime aandacht voor de beslissing in Unit4 (uitkoopprocedure) en die in OR Gemeente Diemen (Wet op de ondernemingsraden).

3. Bezetting

In 2014 was de bezetting van raadsheren in de Ondernemingskamer 5,05 *fte*. De omvang van de bezetting in 2015 is licht gestegen. Er vonden in 2015 een aantal personele wijzigingen bij de raadsheren plaats. De belangrijkste wijziging betreft het afscheid van voorzitter mr. P. Ingelse wegens het bereiken van de leeftijd van 70 jaar. Hij is opgevolgd door mr. G.C. Makkink.

De bezetting van de raden(plaatsvervanger) is gestegen naar 16 raden(-plaatsvervangers). Zij nemen ieder gemiddeld aan zes zittingsdagen per jaar deel.

4. Vooruitblik

Er zijn geen aanwijzingen dat zich significante wijzigingen in het aantal zaken zullen voordoen.

De Ondernemingskamer blijft voorts streven naar een snelle afhandeling van aangebrachte zaken met behoud van kwaliteit. In beginsel volgt de uitspraak binnen zes tot acht weken na de mondelinge behandeling van een verzoekschrift.

¹ In hoofdstuk III.5 Behandelperiode-I genoemd.

² In hoofdstuk III.5 Beslisperiode genoemd.

III. JAARCIJFERS

1. Algemeen

De jaarcijfers betreffen de gebeurtenissen die vallen binnen het jaar 2015. Een verzoekschrift dat in 2014 is ingediend en in 2015 ter zitting is behandeld telt voor dit jaar derhalve niet mee bij de ingediende maar wel bij de ter zitting behandelde verzoekschriften. De intrekking van het desbetreffende verzoekschrift of de uitspraak wordt eveneens meegeteld, indien zich dat nog in 2015 heeft voorgedaan. Door onder meer deze wijze van tellen kan het aantal uitspraken in een jaar hoger of lager liggen dan het aantal ingekomen zaken. Verder ontstaan verschillen tussen het aantal ingekomen verzoeken of vorderingen en het aantal uitspraken, doordat in één zaak (met één administratief volgnummer) meer dan één schriftelijke beslissing kan volgen. In geval van één schriftelijke beslissing op twee of meer samenhangende verzoeken of vorderingen (voor zover elk een eigen administratief volgnummer heeft) wordt een dergelijke beslissing (sinds verslagjaar 2014) als uitspraak meegeteld voor ieder verzoek of iedere vordering waarop beslist is.³ Tot het verslagjaar 2014 werd in die gevallen slechts eenmaal de schriftelijke beslissing geteld. Een minnelijke regeling die ter zitting wordt getroffen, omvat meestal ook de afspraak dat het verzoek of de vordering (op enig moment) wordt ingetrokken.⁴ Sinds het jaarverslag 2014 is ook bij de verzoekschriftprocedures eveneens de uitstroom van zaken meegeteld in gevallen waarin partijen, ondanks herhaald verzoek, niet reageren op de vraag of de – nog aanhangige procedure – wel of niet moet worden voortgezet. Deze zaken stromen uit met “ambtshalve royement” (onder doorhalingen in de algemene tabellen).

Totaal overzicht zaken 2015

tabel 1	2015	2014
Ingekomen zaken	168	182
Behandeling ter zitting ⁵	95	104
Minnelijke regeling ter zitting ⁶	20	15
Intrekkingen/doorhalingen	74	89
Uitspraken	222	226

Verzoekschrift of dagvaarding

Bij de Ondernemingskamer worden sommige zaken bij verzoekschrift en andere bij dagvaarding (rolprocedures) aangebracht. In 2015 was de verdeling tussen beide typen zaken als volgt:

tabel 2	Verzoekschrift	Dagvaarding
Ingekomen zaken	156	12
Behandeling ter zitting	94	1
Minnelijke regeling ter zitting	20	0
Intrekkingen/doorhalingen	72	2
Uitspraken	199	23

Eerste aanleg en hoger beroep

De Ondernemingskamer maakt als bijzondere kamer deel uit van het Gerechtshof Amsterdam. Zij heeft specifieke, landelijke bevoegdheden. In het overgrote deel van de zaken fungeert zij als eerste en enige feitelijke rechter. Voor 2015 is de verdeling tussen eerste aanleg en hoger beroep zaken als volgt:

³ Toelichting:

(i) Een voorbeeld hiervan is een wanbeleidverzoek en een verzoek tot verhaal van de onderzoekskosten die in één schriftelijke beslissing worden afgedaan.

(ii) Het hier weergegeven uitgangspunt wordt ook gehanteerd bij de telling van minnelijke regelingen ter zitting en intrekkingen/doorhalingen. Dit uitgangspunt wordt niet gehanteerd bij de telling van zittingen (zie voetnoot 6 sub (iii) hierna).

⁴ Toelichting:

(i) Schikkingen op slechts een enkel onderdeel van het geschil (bijv. proceskosten) worden hier niet geteld.

(ii) Het merendeel van de schikkingen leidt direct tot een intrekking of doorhaling. De overige schikkingen nemen tot uitgangspunt dat de zaak enige tijd wordt aangehouden en na afwikkeling van de schikking wordt ingetrokken of doorgehaald.

(iii) Niet in proces-verbaal vastgelegde minnelijke regelingen worden met ingang van verslagjaar 2015 meegeteld. Dat was in 2015 tweemaal het geval.

⁵ Toelichting:

(i) Inclusief bevolen comparities: zowel in 2014 als in 2015 één maal.

(ii) Meerdagse zittingen in een zaak (in 2015 niet, in 2014 één maal) worden geteld als één zitting.

(iii) Op deze 95 zittingen zijn in totaal 108 ingekomen verzoeken of vorderingen behandeld in 2015 (voor 2014 is deze verhouding: 104 om 111). Met elkaar samenhangende verzoeken of vorderingen worden zoveel mogelijk in één keer ter zitting behandeld, en in voorkomende gevallen als zodanig geteld.

⁶ Voor 2015: drie samenhangende zaken ten aanzien waarvan één minnelijke regeling is getroffen, zijn hier wel drie maal geteld. Zie voetnoot 4 sub (ii).

tabel 3

	<u>Eerste aanleg</u>	<u>Hoger beroep</u>
Ingekomen zaken	158	10
Behandeling ter zitting	90	5
Minnelijke regeling ter zitting	20	0
Intrekkingen/doorhalingen	73	1
Uitspraken	209	13

Cassatie

De Hoge Raad heeft in 2015 twee keer (tegen negen keer in 2014) beslist op een cassatieberoep tegen een uitspraak van de Ondernemingskamer. De eerste beslissing in cassatie betreft de schadeloosstellingsprocedure inzake SNS REAAL N.V. c.s. op grond van artikel 6:11 Wft (de Interventiewet) (ECLI:NL:HR:2015:661). De uitspraak van de Ondernemingskamer is in cassatie vernietigd en terugverwezen naar de Ondernemingskamer ter verdere behandeling en beslissing. Inmiddels heeft op 1 oktober 2015 in deze zaak een nadere mondelinge behandeling plaatsgevonden en heeft de Ondernemingskamer op 26 februari 2016 opnieuw uitspraak gedaan. De tweede beslissing van de Hoge Raad betreft de enquêteprocedure (tweede fase) inzake Harbour Antibodies B.V. (ECLI:NL:HR:2015:3331). Het cassatieberoep is met toepassing van artikel 81 lid 1 RO verworpen. Tot slot is vermeldenswaard dat in 2015 het cassatieberoep tegen de uitspraak van 9 januari 2014 van de Ondernemingskamer inzake de enquêteprocedure KLM N.V. is ingetrokken, nadat de Procureur-Generaal op 16 januari 2015 had geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep.

2. Verzoekschriftprocedures

Enquêteprocedure, artikel 2:344 BW e.v.

De enquêteprocedure is de meest voorkomende procedure bij de Ondernemingskamer. In 2015 hadden 110 verzoekschriften betrekking op het enquêterecht, 70,5% (110 op 156 totaal) van alle ingekomen verzoekschriften (65,4% van het totaal aantal nieuwe zaken). Zie de verzameltabellen onder 6.

Binnen de enquêteprocedure wordt gewoonlijk onderscheid gemaakt tussen de zogeheten eerste fase en de tweede fase. Ten behoeve van dit jaarverslag worden de verzoeken en beslissingen op de voet van artikel 2:345 tot en met 2:353 BW gerekend tot de eerste fase. De verzoeken en beslissingen op de voet van artikel 2:354 tot en met 2:356 BW worden gerekend tot de tweede fase. Een uitzondering op deze verdeling vormt een verzoek tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen (artikel 2:349a lid 2 BW) in de tweede fase. In 2015 is er op één verzoek tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen binnen de tweede fase beslist. Het aantal eerste fase verzoekschriften overtreft het aantal in de tweede fase verre: 90,9% (100) tegenover 9,1% (10). Dat geldt ook voor de beschikkingen: 92,6% (162) tegenover 7,4% (13).

tabel 4

	2015	2014
Ingekomen verzoeken	110	121
Eerste fase ⁷	100	111
Tweede fase	10	10
Beschikkingen	175	183
Eerste fase	162	175
Tweede fase	13	8

Doorlooptijden

Bij de enquêteprocedure is hieronder met betrekking tot de eerste fase een onderscheid tussen de verschillende soorten verzoeken gemaakt. Voor de tweede fase is dit onderscheid gelet op het zeer geringe aantal zaken niet gemaakt. De hier weergegeven doorlooptijd betreft het aantal kalenderdagen tussen de mondelinge behandeling van een verzoek en de eerste uitspraak op het verzoek (de beslisperiode).⁸

tabel 5 Beslisperiode in dagen

	2015	2014
Eerste fase beschikkingen	53	64
Enquête	88	50
Enquête met onmiddellijke voorzieningen	58	69
Alleen onmiddellijke voorzieningen	19	25
Tweede fase beschikkingen	195	108

Enquête, eerste fase

Tot en met 2009 werden de ingekomen verzoeken tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen afzonderlijk geteld, ongeacht of zij gelijktijdig met het enquêteverzoek werden ingediend. Sinds het jaarverslag 2010 wordt het aantal ingediende verzoekschriften opgeteld en vervolgens uitgesplitst naar hetgeen in het verzoekschrift verzocht is.

tabel 6

	2015	2014
Ingekomen verzoeken totaal	89	106
Alleen enquête	8	9
Enquête met onmiddellijke voorzieningen	70	79
Alleen onmiddellijke voorzieningen	11	18
Intrekkingen	43	38
Voor zitting	19	27
Ter of na zitting	24	11
Ambtshalve royement/doorhaling ⁹	3	5

⁷ Hieronder vallen verzoeken tot enquête en/of onmiddellijke voorzieningen enerzijds en overige verzoeken in eerste fase anderzijds (in 2015: 89 plus 11, in 2014: 106 plus 5).

⁸ Zie voor een toelichting op de hier gekozen berekeningswijze, alsmede op andere wijze berekende doorlooptijden paragraaf 5 van dit hoofdstuk.

⁹ In 2015: twee maal voor de zitting en één maal na de zitting.

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Behandeling ter zitting	73	75
Beschikkingen totaal	<u>52</u>	<u>63</u>
Geheel of gedeeltelijk toegewezen	31	44
Enquête toegewezen	3	5
Enquête en onmiddellijke voorzieningen toegewezen	21	34
Enquête toe-, onmiddellijke voorzieningen afgewezen	0	1
Onmiddellijke voorzieningen toegewezen ¹⁰	7	4
Afwijzingen	21	19
Enquête afgewezen	3	3
Enquête en onmiddellijke voorzieningen afgewezen	10	9
Onmiddellijke voorzieningen afgewezen	8	7
Minnelijke regeling ter zitting getroffen	<u>17</u>	<u>9</u>

Overige enquêtebeschikkingen

Naast de voormelde (enquête en onmiddellijke voorzieningen) beschikkingen, komt er in de eerste fase nog een aantal - meer diverse - beschikkingen voor, zoals op verzoeken tot verhoging van het budget voor het onderzoek (artikel 2:350 lid 3 BW), bevel tot medewerking aan het onderzoek (artikel 2:352 BW), machtiging tot mededeling uit het verslag (artikel 2:353 lid 3 BW), en beschikkingen waarmee de procedure wordt beëindigd nadat onmiddellijke voorzieningen zijn getroffen en/of een onderzoek is gelast, of waarmee een benoemde onderzoeker of bestuurder wordt aangewezen, ontheven of vervangen. Veel van deze verzoeken worden op informele wijze gedaan. In 11 gevallen had een dergelijk verzoek een (meer) formeel karakter¹¹. Die werden in onderstaande tabel als verzoekschrift verwerkt. Voor nog meer inzicht in de cijfers zijn met ingang van dit jaarverslag wederom enkele uitspraak-categorieën toegevoegd. Het kleine aantal uitspraken in 2015 onder de post "Overige" wordt hierdoor verklaard.

tabel 7

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoekschriften	11	5
Beschikkingen totaal	110	104
Afzonderlijke aanwijzing onderzoeker ¹²	18	24
Afzonderlijke aanwijzing OK- functionaris ¹³	14	-
Inzage onderzoeksverslag	3	1
Machtiging mededeling uit verslag ¹⁴	7	6
Kostenverhoging onderzoek ¹⁵	10	13
Vaststelling vergoeding onderzoeker	11	-

¹⁰ Hieronder vallen niet slechts de spoedvoorzieningen voorafgaand aan een beslissing op het enquêteverzoek, maar ook nadere onmiddellijke voorzieningen in de onderzoeksfase.

¹¹ In die gevallen wordt de desbetreffende zaak in het administratieve systeem geregistreerd onder een afzonderlijk volgnummer. Hierbij moet vooral worden gedacht aan verzoeken waar een voldragen partijdebat op volgt en die een inhoudelijk oordeel van de Ondernemingskamer, de voorzitter of de raadsheer-commissaris vergen.

¹² Bij een beschikking waarmee een onderzoek wordt bevolen, wordt soms "een nader aan te wijzen persoon benoemd ten einde het onderzoek te verrichten". De onderzoeker wordt dan later bij afzonderlijke beschikking aangewezen.

¹³ In deze categorie vallen de afzonderlijke aanwijzingen van andere functionarissen dan die van onderzoekers, zoals bestuurders en commissarissen. Indien deze tegelijk met een onderzoeker worden aangewezen wordt die beschikking geteld in de categorie 'afzonderlijke aanwijzing onderzoeker'.

¹⁴ Hierin is meegeteld een tussenuitspraak waarin de Ondernemingskamer een beslissing op machtiging nog aanhoudt voor nadere uitspraak door partijen.

¹⁵ Indien bij een beslissing over verhoging van het onderzoeksbudget tevens de vergoeding van de onderzoeker wordt vastgesteld, wordt deze beschikking geteld bij 'vaststelling vergoeding onderzoeker', en niet bij 'kostenverhoging onderzoek'.

<i>Beslissingen raadsheer-commissaris</i>	2	-
<i>Beëindiging¹⁶ na bereiken minnelijke regeling</i>	25	9
<i>Beëindiging overig¹⁷</i>	7	16
<i>Deponering en terinzagelegging verslag</i>	8	8
<i>Overige¹⁸</i>	5	35

Enquête, tweede fase

tabel 8	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoeken	10	10
<i>Wanbeleid</i>	8	6
<i>Onmiddellijke voorzieningen</i>	1	0
<i>Kostenverhaal 2:354 BW</i>	1	3
<i>Overige</i>	0	1
Behandeling ter zitting	5	6
Minnelijke regeling ter zitting	1	1
Intrekking/doorhaling	2	2
<i>Voor de zitting</i>	2	1
<i>Na de zitting</i>	0	1
Beschikkingen	13	8
<i>Verzoek wanbeleid toegewezen</i>	4	4
<i>Verzoek wanbeleid afgewezen</i>	3	0
<i>Separate beslissing (onmiddellijke) voorzieningen</i>	1	1
<i>Beëindiging na minnelijke regeling</i>	2	-
<i>Kostenverhaal 2:354 BW</i>	1	1
<i>Overige beschikkingen</i>	2	2

Adviesrecht van de ondernemingsraad, artikel 26 WOR

Na de verzoekschriften in de enquêteprocedure, vormen de verzoekschriften op de voet van artikel 26 WOR het grootste percentage (23,1%) ingediende verzoekschriften. Een ruime meerderheid pleegt echter voor de zitting weer te worden ingetrokken. In 2015 zijn 21 verzoeken (61,1% van 36 verzoeken) vóór de behandeling ter zitting ingetrokken. Zie de verzameltabellen onder 5.

De gemiddelde doorlooptijd tussen de mondelinge behandeling van een verzoek op basis van artikel 26 WOR en de uitspraak (beslisperiode) bedraagt in 2015 53 dagen (tegen 46 dagen in 2014).

¹⁶ Toelichting:

(i) Procedures worden bij beschikking beëindigd indien onmiddellijke voorzieningen zijn getroffen en/of een onderzoek is gelast, maar voortzetting van de procedure geen doel meer dient (bijvoorbeeld door een minnelijke regeling tussen partijen of door gebrek aan baten bij de vennootschap waardoor het onderzoek niet aan kan vangen).

(ii) Beëindiging van onmiddellijke voorzieningen als gevolg van minnelijke regeling volgt meestal op een intrekking van het onderliggende enquêteverzoek. Die intrekking wordt geteld onder intrekkingen/doorhalingen. De beschikking waarbij de onmiddellijke voorziening worden beëindigd wordt hier als beschikking meegeteld.

(iii) Soms wordt na het treffen van een minnelijke regeling de zaak stapsgewijs beëindigd op verzoek van partijen, zoals eerst een beschikking tot beëindiging van de onmiddellijke voorziening of een deel daarvan, en daarna een afzonderlijke beschikking waarbij het onderzoek en eventueel resterende onmiddellijke voorziening worden beëindigd. Beide beschikkingen worden in die situatie geteld onder 'beëindiging na minnelijke regeling'.

¹⁷ Betreft dus zowel beëindiging van afzonderlijke onmiddellijke voorzieningen als beëindiging van het onderzoek tezamen met eventuele onmiddellijke voorzieningen.

¹⁸ Toelichting:

(i) Voor 2015 betreft het vier keer een ontheffing van een onderzoeker of andere OK-functionaris, en één maal een beslissing over uitsluitend de ontvankelijkheid van het enquêteverzoek.

(ii) In deze categorie vallen ook extrajudiciële beschikkingen waarbij een functionaris werd aangewezen op verzoek van partijen. In 2014 was dat zeven keer het geval. Het beleid van de Ondernemingskamer is op dit punt gewijzigd. Het aandragen van een functionaris in het kader van een minnelijke regeling in opdracht van partijen geschiedt sinds 2015 per gewone brief, niet meer bij beschikking. Dat drukt het aantal beschikkingen in 2015 enigszins.

tabel 9	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoeken	36	45
Behandeling ter zitting	9	18
Intrekkingen/doorhalingen	22	36
Voor zitting	21	31
Na zitting	1	5
Beschikkingen	9	12
Verzoek toegewezen	5	8
Verzoek afgewezen	4	4
Comparitie gelast	0	0
Minnelijke regeling ter zitting getroffen	1	4

Overige verzoekschriftprocedures

Hierna volgt een overzicht van een aantal andere verzoekschriftprocedures bij de Ondernemingskamer.

Procedures die noch in 2014, noch in 2015 zijn voorgekomen, worden niet genoemd.

De gemiddelde doorlooptijd tussen de mondelinge behandeling en de daarop volgende uitspraak (beslisperiode) bedroeg 132 dagen (2014: 59). Voor een toelichting hierop, zie paragraaf 5.

Jaarrekeningprocedure, artikel 2:447 BW

tabel 10	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoeken	2	5
Behandeling ter zitting ¹⁹	2	3
Beschikkingen	3	3
Intrekkingen	1	0

Vaststelling schadeloosstelling artikel 6:11 Wft (Interventiewet)

tabel 11	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoeken	0	0
Behandeling ter zitting ²⁰	1	0
Beschikkingen	0	0

Adviesrecht deelnemersraad pensioenfondsen, artikel 217 Pw

tabel 12	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen verzoeken	0	3
Behandeling ter zitting	0	1 ²¹
Beschikkingen	0	3
Intrekkingen	0	1
Minnelijke regeling ter zitting getroffen	0	0

Hoger beroep van een beschikking van de rechtbank inzake de intrekking van een '403-verklaring', artikel 2:404 BW

tabel 13	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen beroepschriften ²²	6	2
Behandeling ter zitting	2	1
Beschikkingen	6	1
Intrekkingen	1	0

¹⁹ Er was nog een zitting in het kader van de jaarrekeningprocedure, maar die werd gecombineerd met een zitting in de enquêteprocedure terzake hetzelfde geschil; die is bij de enquêteprocedure als zitting meegeteld en niet hier.

²⁰ Na terugverwijzing door de Hoge Raad. Betreft de zaak SNS REAAL N.V. c.s.

²¹ Hierbij zijn twee (samenhangende) verzoeken gezamenlijk behandeld. Zie ook voetnoot 3.

²² Betreft uitsluitend verzet tegen overblijvende aansprakelijkheid na intrekking van 403-verklaringen binnen het (voormalige) SNS-concern. Dat geldt ook voor de beschikkingen. De zaken zijn als 1 gecombineerde zitting geteld.

Procedures op de voet van artikel 36 lid 3 WMS

Artikel 36 lid 3 van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) biedt de mogelijkheid bij de Ondernemingskamer beroep in te stellen tegen een beslissing van de landelijke commissie geschillen WMS. Daarnaast kent deze wet de mogelijkheid om bij dagvaarding een vordering tot naleving van de verplichtingen jegens de medezeggenschapsraad aan de Ondernemingskamer voor te leggen (artikelen 36 leden 1 en 2 WMS).

tabel 14

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Ingekomen beroepschriften	2	0
Ingekomen dagvaardingen	1	1
Behandeling ter zitting	2	0
Intrekkingen/Doorhalingen	1	2
Uitspraken	2	0
Comparitie bevolen	0	0

3. Rolprocedures

De belangrijkste rolprocedures betreffen die van de uitkoop van minderheidsaandeelhouders door de grootaandeelhouder die 95% of meer van de aandelen in een NV of BV houdt. Daarnaast wordt een enkele keer (twee in 2015; één in 2014) een procedure krachtens de geschillenregeling tussen aandeelhouders van een besloten vennootschap aanhangig gemaakt. De geschillenregeling wordt in eerste aanleg in beginsel door de rechtbank behandeld. Het hoger beroep wordt ingesteld bij de Ondernemingskamer.

De uitkoopprocedure wordt in eerste aanleg door de Ondernemingskamer behandeld. Het betrof in 2015 5,4% (2,2% in 2014) van alle ingekomen zaken. Het aantal uitspraken in de uitkoopprocedure maakt 7,2% (in 2014 8%) uit van het totaal aantal uitspraken van de Ondernemingskamer in 2015. De gemiddelde doorlooptijd in de uitkoopprocedure tussen het vragen van arrest en de daaropvolgende uitspraak (beslisperiode) bedraagt 84²³ dagen (in 2014 132 dagen, in 2013 103 dagen).

Uitkoop minderheidsaandeelhouders, artikel 2:92a, 201a, 359c of 359d BW

tabel 15	2015	2014	
Ingekomen zaken	9	4	
Vordering ex 2:92a BW		4	1
Vordering ex 2:201a BW		2	2
Vordering ex 2:359c BW		3	1
Vordering ex 2:359d BW		0	0
Behandeling ter zitting	0	0	
Doorhalingen	1	5	
Arresten	16	18	
Comparitie bevolen		0	0
Tussenarrest		6	9
Eindarrest		10	9

Geschillenregeling, artikel 2:336 e.v. BW

tabel 16	2015	2014	
Ingekomen zaken	2	1	
Behandeling ter zitting	1	0	
Doorhalingen	0	5	
Arresten	3	3	
Comparitie bevolen		0	1
Tussenarrest		0	2
Eindarrest ²⁴		3	0
Minnelijke regeling ter zitting	0	1	

4. Overige: hersteluitspraak, artikel 31 Rv

tabel 17	2015	2014
Uitspraken	8	3

²³ Hierbij zijn de arresten waarbij alleen deskundigen zijn aangewezen, de kosten van het deskundigenonderzoek zijn verhoogd of een comparitie is gelast niet meegerekend.

²⁴ In 2015: twee van de drie eindarresten werden gewezen in materieel één geschil.

5. Doorlooptijden

Bij het bepalen van doorlooptijden kunnen verschillende perioden worden onderscheiden:

- *de behandelperiode*: de periode tussen het tijdstip waarop de zaak bij de Ondernemingskamer aanhangig wordt gemaakt en het tijdstip waarop partijen de Ondernemingskamer vragen te beslissen²⁵;
- *de beslisperiode*: de periode vanaf het tijdstip waarop partijen de Ondernemingskamer vragen te beslissen en het tijdstip waarop de uitspraak wordt gedaan;
- *totale doorlooptijd per beslissing*: de som van deze periodes: de totale doorlooptijd vanaf aanbrengen tot de beslissing;
- *de totale doorlooptijd per zaak*: de periode vanaf aanbrengen tot de uitspraak waarmee een einde aan de procedure komt.

De volgende toelichting dient ter vergroting van het inzicht in en de betekenis van de doorlooptijden.

Indien meer dan één beslissing wordt gegeven (een of meer tussenbeslissingen en een eindbeslissing), kunnen telkens opnieuw behandelperiode en beslisperiode worden berekend; na een tussenbeslissing begint de volgende behandelperiode op het tijdstip van de tussenbeslissing.²⁶

Bij de berekening van doorlooptijden in de verzoekschriftprocedures zijn, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld²⁷, alleen die zaken meegenomen waarin een mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden. Op een uitspraak in een enkele zaak na is aan de uitspraken in de categorie 'Overige enquêtebeschikkingen' (zie hoofdstuk III.2) geen mondelinge behandeling voorafgegaan. De doorlooptijden van die uitspraken zijn dus niet meegenomen en zijn ook minder relevant omdat het vaak regie-getinte beslissingen zijn waarvan de doorlooptijd doorgaans niet meer dan een of enkele weken is.²⁸ Andersom is, een enkele uitzondering daargelaten, aan enquêtebeschikkingen in eerste en tweede fase steeds een mondelinge behandeling voorafgegaan. De doorlooptijden van die zaken zijn wel opgenomen en zijn ook relevant, omdat het materiële beslissingen betreft (toe- afwijzing enquêteverzoek etc.).

Bij enquêteprocedures in eerste fase blijft de procedure in geval van toewijzing formeel doorlopen ook ná de eindbeslissing: het bevolen onderzoek vindt immers plaats na die eindbeslissing, terwijl eventueel getroffen onmiddellijke voorzieningen doorgaans ook doorlopen. De periode na de eindbeslissing in de 1^e fase wordt voor het bepalen van de doorlooptijden niet meegerekend. Voorts geldt dat 1^e en 2^e fase als twee verschillende zaken worden gezien: de totale doorlooptijd per zaak betreft dus steeds de onderscheiden fasen afzonderlijk.

De hiervoor in het verslag op diverse plaatsen vermelde doorlooptijden zijn gemeten in kalenderdagen.

Hieronder worden de volgende categorieën doorlooptijden weergegeven:

- a. de behandelperiode van zaken waarin in 2015 een zitting heeft plaatsgevonden/arrest is gevraagd;
- b. de behandelperiode van zaken waarin in 2015 uitspraak is gedaan;
- c. de beslisperiode in zaken waarin in 2015 uitspraak is gedaan;
- d. de totale doorlooptijd per beslissing voor beslissingen in 2015: optelsom van b en c;
- e. de totale doorlooptijd per zaak voor zaken die in 2015 geëindigd zijn.

De gemeten zaken zijn bij a dus die waarin de mondelinge behandelingen in 2015 waren, bij b, c en d de uitspraken in 2015, en bij e de zaken die in 2015 zijn geëindigd. Aan de categorieën a enerzijds, b, c en d anderzijds, respectievelijk e anderzijds liggen dus niet steeds dezelfde zaken ten grondslag.

Bij verzoekschriftprocedures heeft de Ondernemingskamer veel meer invloed op de duur van de behandelperiode dan bij rolprocedures. Bij de eerste categorie dient zij zelf een datum voor de mondelinge behandeling te bepalen, bij de tweede categorie heeft de Ondernemingskamer veel

²⁵ In verzoekschriftprocedures wordt steeds de dag van de mondelinge behandeling gehanteerd. In rolprocedures wordt steeds gehanteerd het tijdstip waarop partijen bij afzonderlijke rolhandeling om arrest vragen.

²⁶ Beslissingen op informeel gedane verzoeken, zoals om kostenverhoging van een onderzoek (ook bij deskundigenberichten), worden niet meegeteld.

²⁷ Zie categorie E hieronder.

²⁸ Uitzondering hierop vormt categorie E hieronder. Daarin zijn ook uitspraken in de categorie 'Overige enquêtebeschikkingen' meegenomen voor zover aan die uitspraken een afzonderlijk registratienummer is gegeven.

minder invloed op het moment waarop partijen om arrest vragen. Dat moment wordt beïnvloed door de vraag of er een gedaagde is verschenen die verweer voert. Aldus is de behandelperiode bij rolprocedures veel minder bruikbaar voor de beoordeling van de snelheid waarmee de Ondernemingskamer de zaak behandelt, dan bij verzoekschriftprocedures.

A. Behandelperiode-I

Deze behandelperiode laat zien het aantal dagen tussen:

- (i) de dag van indiening verzoekschrift/aanbrengen op de rol (of dag van tussenarrest) en
- (ii) de dag in 2015 waarop de mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden/arrest is gevraagd.²⁹

De zaken die hierin zijn opgenomen zijn die waarin in 2015:

- voor verzoekschriften: een mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden;
- voor rolprocedures: arrest is gevraagd.

tabel 18

	2015	2014	2013
Enquête eerste fase	64	69	44
Enquête tweede fase	106	81	125
WOR	70	90	59
Overige verzoekschriften ³⁰	111	80	-
Uitkoop ³¹	82	81	72
Geschillenregeling	54	n.v.t.	n.v.t.

B. Behandelperiode-II

Deze behandelperiode toont het aantal dagen tussen:

- (i) de dag van indiening verzoekschrift/aanbrengen op de rol (of dag van tussenarrest) en
- (ii) de dag in 2015 waarop de mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden/arrest is gevraagd

De zaken die hierin zijn opgenomen zijn die waarin in 2015 uitspraak is gedaan.³²

Hierin onderscheidt deze categorie zich dus van die van Behandelperiode-I. Een groot deel overlapt elkaar, maar door het verschil in referentiepunt liggen aan Behandelperiode-II deels andere zaken ten grondslag dan aan Behandelperiode-I. De meting bij beide behandelperiodes is aan elkaar gelijk; het enige verschil is dat andere zaken zijn gemeten.

Behandelperiode-II is in voorgaande verslagjaren niet afzonderlijk gemeten.

tabel 19

	2015
Enquête eerste fase	64
Enquête tweede fase	128
WOR	69
Overige verzoekschriften ³³	113
Uitkoop	65
Geschillenregeling	54

C. Beslisperiode

De beslisperiode laat zien het aantal dagen tussen:

- (i) de dag in 2015 waarop de mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden/arrest is gevraagd en
- (ii) de dag waarop de Ondernemingskamer in 2015 uitspraak heeft gedaan.

²⁹ Bij verzoekschriftprocedures geeft deze categorie dus het antwoord op de vraag hoe lang de partijen die in 2015 zitting hadden, hebben moeten wachten op de mondelinge behandeling van het verzoekschrift. Daar zitten dus ook verzoekschriften bij die partijen vóór 2015 hebben ingediend en/of waarop de Ondernemingskamer na 2015 uitspraak heeft gedaan. Eveneens zitten daar dus zaken in die na de zitting in 2015 zijn ingetrokken en niet tot een uitspraak hebben geleid.

³⁰ Voor 2015: hierin zijn 11 beslissingen geteld. Van die 11 hadden 6 beschikkingen betrekking op één materieel geschil (403-verklaringen (voormalig) SNS-concern) met een behandelperiode van 127 dagen. Dat heeft grote invloed op totstandkoming van de behandelperiode van 111 dagen. Zonder die zaak was de behandelperiode in 2015 voor overige verzoekschriften 95 dagen.

³¹ Voor uitkoop en geschillenregeling (rolprocedures): periode tussen aanbrengen of tussenarrest en (opnieuw) arrest vragen in 2015.

³² Hier zitten dus ook zaken bij waarin het verzoekschrift/ de dagvaarding vóór 2015 is ingediend/aangebracht en waarvan de mondelinge behandeling/het vragen van arrest vóór 2015 heeft plaatsgevonden.

³³ Zie de toelichting bij voetnoot 30 onder Overige verzoekschriften in Behandelperiode-I. Vergelijkbare invloed heeft de daar genoemde zaak gehad op de berekening van Behandelperiode-II.

De zaken die hierin zijn opgenomen zijn die waarin in 2015 uitspraak is gedaan. Dat zijn dus dezelfde zaken die zijn gehanteerd bij berekening van Behandelperiode-II (zie B hiervoor).

tabel 20

	2015	2014	2013
Enquête eerste fase	53	64	37
Enquête tweede fase ³⁴	195	108	245
WOR	53	46	43
Overige verzoekschriften ³⁵	132	59	80
Uitkoop	84	132	103
Geschillenregeling	109	-	84

D. Totale doorlooptijd per beslissing

Deze doorlooptijd geeft weer het aantal dagen tussen:

- (i) de dag van indiening verzoekschrift/aanbrengen op de rol (of dag van tussenarrest) en
- (ii) de eerste daarop volgende beslissing in 2015. Het betreft dus de optelsom van behandelperiode-II (B) en de beslisperiode (C).

De zaken die hierin zijn opgenomen zijn die waarin in 2015 uitspraak is gedaan.

tabel 21

	2015	2014	2013
Enquête eerste fase	117	107	89
Enquête tweede fase	323	223	409
WOR	122	110	102
Overige verzoekschriften	245	102	-
Uitkoop	149	189 ³⁶	344
Geschillenregeling	163	n.v.t.	

E. Totale doorlooptijd per zaak. Een vertekend beeld.

De totale doorlooptijd per zaak toont het aantal dagen tussen:

Deze doorlooptijd laat zien het aantal dagen tussen:

- (i) de dag van indiening van het verzoekschrift/aanbrengen op de rol (of dag van tussenarrest) en
- (ii) de dag van de uitspraak in 2015 waarmee de procedure tot een einde komt.

De zaken die hierin zijn opgenomen zijn die waarin in 2015 een uitspraak is gedaan waarmee de zaak is geëindigd.

In tegenstelling tot de onder A-D behandelde doorlooptijden, bevat deze categorie ook doorlooptijden van uitspraken in 2015 waaraan geen mondelinge behandeling is voorafgegaan.

tabel 22

	2015	2014	2013
Enquête eerste fase	344	427	399
Enquête tweede fase ³⁷	376	261	278
WOR	121	161	104
Overige verzoekschriften	245	145	-
Uitkoop ³⁸	291	391	265
Geschillenregeling	163	-	-

Binnen de rechtspraak worden doorlooptijden gewoonlijk berekend over de periode tussen het aanbrengen van de zaak tot de einduitspraak; hiervoor de totale doorlooptijd per zaak (E) genoemd. Een zaak stroomt meestal uit op het moment van de juridische eindbeslissing in die zaak. Een dergelijke doorlooptijd van aanbreng tot uitstroom van de zaak, komt de doorlooptijd bij de Ondernemingskamer van aanbrengen tot uitstroom van de zaak op gemiddeld 302 dagen voor alle

³⁴ Hierin ook twee uitspraken in de zaak Meavita (519 dagen), alsmede een onmiddellijke voorziening in de tweede fase (5 dagen). Genormaliseerd zou de beslisperiode zijn 119 dagen (in plaats van 195).

³⁵ Zonder genoemde verzetsprocedure tegen intrekking van 403-verklaringen inzake SNS, is de beslisperiode voor deze categorie 74 dagen (in plaats van 132).

³⁶ In 2014 betreft het hier maar één arrest.

³⁷ In de berekening voor 2015 is ook opgenomen de zaak Meavita, de doorlooptijd van de verzoeken in deze zaak was 691 dagen. Zonder deze zaak is de gemiddelde totale doorlooptijd per zaak in de tweede fase enquêteprocedure 218 dagen.

³⁸ In de berekening voor 2015 is ook opgenomen de zaak DIM Vastgoed. De doorlooptijd van deze zaak is zeer lang geweest, 1.673 dagen. Zonder deze zaak is de gemiddelde totale doorlooptijd per zaak in uitkoopprocedures 137 dagen.

in 2015 beëindigde zaken. Dit getal geeft echter een vertekend beeld, vooral door het verloop van de enquêteprocedure, die afwijkt van het gebruikelijke verloop van de meeste andere civiele procedures. Hoewel een beschikking waarbij een enquêteverzoek wordt toegewezen, moet worden aangemerkt als een eindbeschikking waartegen cassatie openstaat, is met die beschikking de enquêteprocedure nog niet ten einde. Op toewijzing van het enquêteverzoek volgt immers de zogeheten onderzoeksfase. In die periode duren de onmiddellijke voorzieningen voort (immers: getroffen “voor de duur van het geding”), kunnen nieuwe onmiddellijke voorzieningen worden getroffen en kunnen de onderzoeker en procespartijen verzoeken ten aanzien van het onderzoek doen. Per 1 januari 2013 is bij wet de raadsheer-commissaris ingevoerd die ten aanzien van het onderzoek bepaalde beslissingen kan nemen. De onderzoeksfase kan lang duren, soms jaren. Dat kan liggen aan de complexiteit van het onderzoek, problemen met de financiering van het onderzoek, of aan (het gebrek aan) medewerking van partijen. Bovendien wordt een onderzoek regelmatig aangehouden voor schikkingsonderhandelingen, vaak begeleid door een door de Ondernemingskamer aangestelde functionaris. De enquêteprocedure in de eerste fase kan vervolgens eindigen door deponering van het verslag en afloop van de twee maands-termijn voor indiening van het verzoekschrift in de tweede fase³⁹, dan wel – zonder verslag – door het bereiken van een schikking of het ontbreken van financiële middelen voor de kosten van het onderzoek. Zijn onmiddellijke voorzieningen getroffen, dan dienen deze doorgaans ook bij beschikking beëindigd te worden.

In sommige gevallen is – buiten het zicht van de Ondernemingskamer – een onderzoek tot stilstand gekomen, soms terwijl onmiddellijke voorzieningen blijven voortbestaan. Hierbij kan worden gedacht aan de situatie dat een schikking is getroffen en voortzetting van onderzoek en onmiddellijke voorzieningen geen belang meer dient. Het komt dan regelmatig voor dat partijen pas na daarop gerichte vragen van de Ondernemingskamer om beëindiging verzoeken of zelfs dat achterwege laten. De Ondernemingskamer gaat op enig moment ambtshalve over tot beëindiging. De zaak komt dan pas (soms na enkele jaren) tot een einde. Ook na de tweede fase procedure kunnen getroffen voorzieningen van kracht blijven en de zaak dus doorlopen totdat de voorzieningen bij beschikking worden opgeheven dan wel eindigen door ommekomst van de daarvoor vastgestelde termijn. Die termijn is gewoonlijk twee jaar. Bij een bevolen ontbinding loopt de zaak administratief door tot het einde van de vereffening. Ook dergelijke vereffeningen kunnen jaren in beslag nemen.

De hiervoor geschetste ontwikkelingen na de uitspraak in de eerste fase respectievelijk tweede fase, in het bijzonder dus het onderzoek en het voortduren van de (onmiddellijke) voorzieningen, vallen grotendeels buiten de invloedssfeer van de Ondernemingskamer, terwijl de daarmee gemoeide tijdsperiode(s) een groot deel van de totale doorlooptijd per zaak vormt. Die omstandigheid maakt dat de totale doorlooptijd per zaak (E) geen geschikte maatstaf is voor beoordeling van het tempo waarin de Ondernemingskamer zaken behandelt en beslist. Het is beter om de behandel- en beslisperiode of de som daarvan, de totale doorlooptijd per beslissing, als prestatie maatstaf aan te houden.

³⁹ Wordt een dergelijk verzoekschrift ingediend, dan loopt de procedure verder.

6. Verzameltabellen**Verzameltabel zaken 2015**

Aantallen	Totaal	Enquête	WOR	Jaarrekening	Uitkoop	Geschillenregeling	Overige
Ingekomen zaken	168	110	36	2	9	2	9
Intrekkingen/doorhalingen	74	48	22	1	1	0	2
Behandelingen ter zitting	95	77	9	3	0	1	5
Uitspraken	222	175	9	3	16	3	16

Percentages	Totaal	Enquête	WOR	Jaarrekening	Uitkoop	Geschillenregeling	Overige
Ingekomen zaken	100%	65,4%	21,4%	1,2%	5,4%	1,2%	5,4%
Intrekkingen/doorhalingen	100%	64,8%	29,7%	1,4%	1,4%	0%	2,7%
Behandelingen ter zitting	100%	81%	9,5%	3,2%	0%	1%	5,3%
Uitspraken	100%	78,8%	41%	1,4%	7,2%	1,4%	7,2%

Doorlooptijden 2015 (beslisperiode)

kalenderdagen tussen (i) mondelinge behandeling of vragen arrest enerzijds en (ii) uitspraak anderzijds

tabel 23

	2015	2014
Enquête eerste fase	53	64
Enquête tweede fase ⁴⁰	195	108
WOR	53	46
Overige verzoekschriften ⁴¹	132	59
Uitkoop	84	132
Geschillenregeling	109	-

Benoemingen van functionarissen:⁴²

tabel 24	2015	2014
Onderzoekers	15	29
Bestuurders	20	26
Commissarissen	5	5
Beheerder aandelen	7	-
Bindend adviseurs	7	7
Deskundigen ⁴³	3	0
Mediators	6	-
Overige personen	1	10
Totaal	64	77

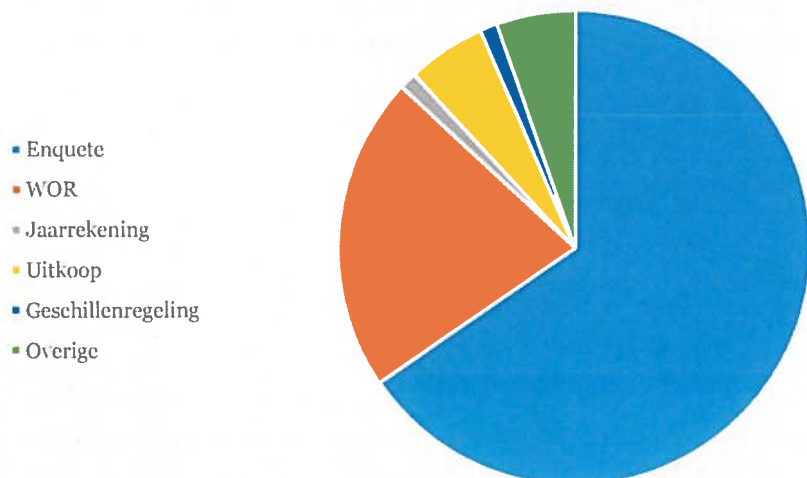
⁴⁰ Hierin ook 2 uitspraken in de zaak Meavita (519 dagen), alsmede een onmiddellijke voorziening in de tweede fase (5 dagen). Genormaliseerd zou de beslisperiode 119 dagen zijn (in plaats van 195).

⁴¹ Zonder genoemde verzetprocedure tegen intrekking van 403-verklaringen inzake SNS, is de beslisperiode voor deze categorie 74 dagen (in plaats van 132).

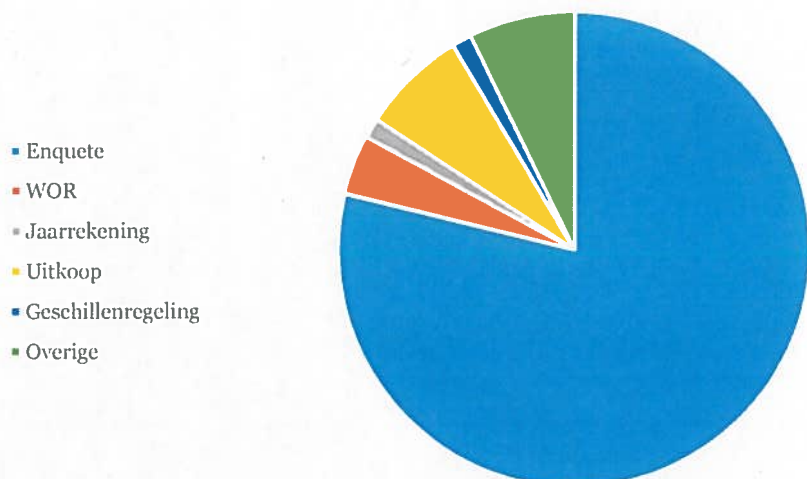
⁴² Indien de bestuurder ook beheerder van aandelen wordt, wordt de benoeming alleen bij de bestuurders meegeteld

⁴³ Indien meer deskundigen of bindend adviseurs in één geschil worden benoemd, wordt dit als één benoeming gerekend. Alleen geteld zijn die gevallen waarin ter zitting een minnelijke regeling is getroffen. Bindend adviseurs en mediators worden daarna doorgaans bij brief aan partijen aangedragen.

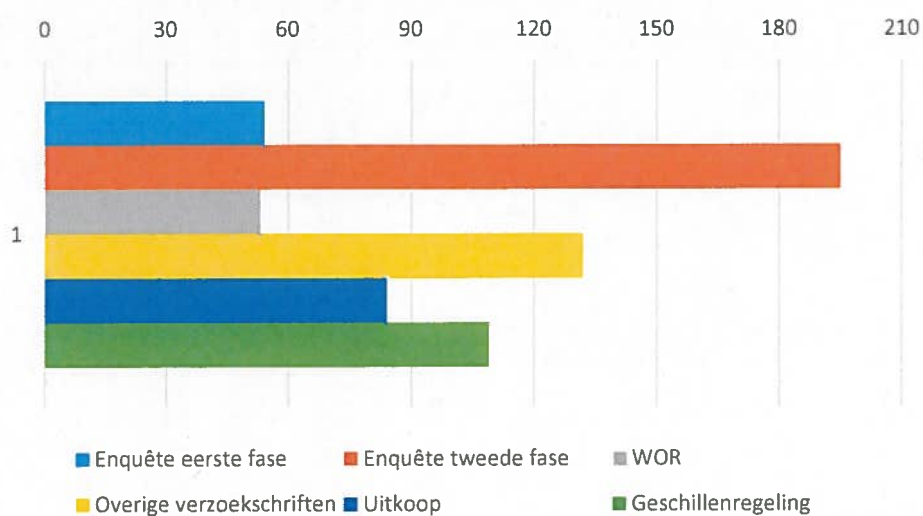
2015 Instroom



2015 Uitspraken

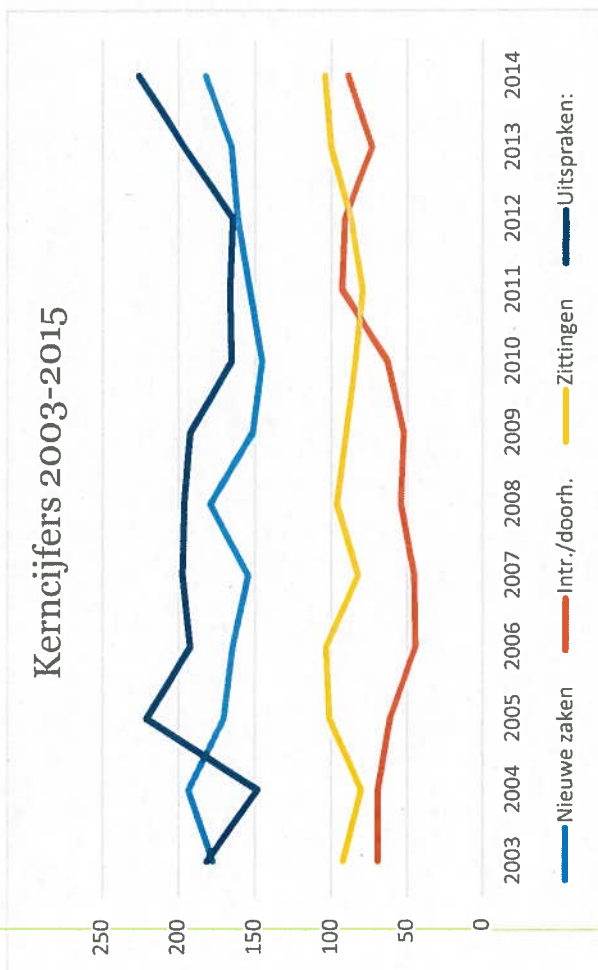


2015 Doorlooptijden (beslisperiode)



7. Kerncijfers 2003-2015

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nieuwe zaken:													
Rekest	159	173	158	149	134	160	147	135	143	145	152	176	156
Rol	18	20	12	15	20	19	4	10	10	16	13	6	12
Totaal	177	193	170	164	154	179	151	145	153	161	165	182	168
Intrekkingen/ doorhalingen	69	69	61	44	45	54	52	63	93	91	73	89	74
Zittingen	92	80	101	103	82	96	90	84	79	87	99	104	95
Uitspraken:													
Rekest	161	120	197	171	178	170	178	144	155	132	174	205	199
Rol	20	28	24	21	19	26	14	21	11	32	22	21	23
Totaal	181	148	221	192	197	196	192	165	166	164	196	226	222



IV. JAARVERSLAG

1. Bezetting

In 2015 was de bezetting van raadsheren in de Ondernemingskamer gemiddeld 5,05 *fte*. Per saldo is de bezetting ten opzichte van 2014 licht gestegen (5,05 tegen 4,4 *fte*). In 2015 hebben zich de nodige personele wijzigingen voorgedaan. Zo is mr. P. Ingelse per 1 mei 2015 wegens het bereiken van de leeftijd van 70 jaar afgetreden als voorzitter en heeft mr. G.C. Makkink hem in die hoedanigheid opgevolgd. Per 1 september 2015 is mr. A.J. Wolfs toegetreden als raadsheer in de Ondernemingskamer. Wegens ziekte is de voorzitter van 6 oktober 2015 tot medio november 2015 afwezig geweest.

Ook de bezetting van de raden(-plaatsvervangers) is in 2015 gewijzigd. Een van hen is in 2015 overleden. Als raad-plaatsvervanger zijn, per 1 maart 2015, toegetreden drs. J.S.T. Tiemstra RA en drs. C. Smits-Nusteling RC.

Sinds de tweede helft van 2009 houdt de Ondernemingskamer zitting onder wisselend voorzitterschap. Hierdoor en door de toename van het aantal raadsheren vergeleken met de periode voor 2009 is het aantal mogelijke raadkamersamenstellingen toegenomen. Daarmee is het waarborgen van de rechtseenheid sinds 2010 voor de Ondernemingskamer een zwaarder aandachtspunt geworden.

2. Over de cijfers

Sinds het jaarverslag 2010 hanteert de Ondernemingskamer een meer gedetailleerde wijze van tellen. De Ondernemingskamer beoogt daarmee meer inzicht in de vermelde cijfers te bieden. Sinds de jaarcijfers 2011 is op een enkel onderdeel nog een verdere detaillering aangebracht.

Bij het vergelijken van de cijfers van 2015 met die van 2014 moet bedacht worden dat het hier steeds gaat om (relatief) kleine getallen. Dat maakt het niet goed mogelijk om, zonder nader onderzoek, aan de verschillen tussen de jaarcijfers conclusies te verbinden. Wel kunnen enkele observaties worden gemaakt.

Algemeen

Het aantal ingekomen zaken (168) is gedaald ten opzichte van 2014 (182). Sinds 2010 was er sprake van een jaarlijkse stijging van het aantal ingekomen zaken. In zoverre vormt 2015 een breuk met die trend. Wel is het aantal ingekomen zaken in 2015 hoger dan de periode 2009-2013. Het lijkt er dan ook op dat 2014 wat betreft instroom van zaken een piekjaar was en dat de instroom in 2015 past in de gelijkmatige jaarlijkse stijging in de periode 2010-2013. Verwezen wordt naar de verzameltabel "Kerncijfers" met de bijbehorende grafiek op pagina 21. Het aantal zittingen (95) is gedaald ten opzichte van 2014 (104) en 2013 (99), maar is nog altijd hoger dan in de periode 2009-2012. Het aantal uitspraken laat slechts een lichte daling zien ten opzichte van 2014 (222 in 2015; 226 in 2014), terwijl het aantal intrekkingen aanzienlijk is gedaald ten opzichte van 2014 (74 in 2015; 89 in 2014) en is teruggekeerd op het niveau van 2013. Het aantal minnelijke regelingen ter zitting is juist toegenomen (+5), waarbij het aantal verwijzingen naar mediation opvalt (6 keer in 2015; niet gemeten in 2014).

Enquêteprocedure

Het totaal aantal ingekomen verzoeken tot enquête en/of onmiddellijke voorzieningen in de eerste fase van de enquêteprocedure (89) is flink gedaald ten opzichte van 2014 (106) en ligt iets boven het niveau van 2013 (84). Het aantal afzonderlijke verzoeken tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen is ten opzichte van 2014 afgenomen (-7), maar strookt met de jaarlijkse lichte stijging in de periode 2011-2013 (in 2015 3 meer dan in 2013). Het aantal enquêteverzoeken dat gepaard gaat met een verzoek tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen is navenant gedaald (-9); opvallend is dat het aantal 'kale' enquêteverzoeken nagenoeg gelijk is gebleven (8 in 2015; 9 in 2014). Ook het aantal beschikkingen op een eerste fase-verzoek (52)⁴⁴ is gedaald in 2014 (63), maar is nagenoeg gelijk aan 2013 (53). Hetzelfde geldt voor het aantal toewijzingen en voor het aantal intrekkingen voor de zitting. Het aantal afwijzingen daarentegen is juist iets gestegen ten opzichte van 2014 (21 in 2015; 19 in 2014).

Het aantal beschikkingen van meer organisatorische aard (de "overige beschikkingen") vertoont opnieuw een stijgende lijn (110 in 2015; 104 in 2014), terwijl dit aantal in 2014 al was gestegen met 39% ten opzichte van 2013.

Opvallend is de fikse stijging in 2015 ten opzichte van 2014 van het aantal intrekkingen op of na de zitting (+13); het aantal minnelijk regelingen ter zitting is eveneens gestegen (+8). In 2015 werden acht

⁴⁴ Dit betreft de beschikkingen uit tabel 6 op verzoeken tot het gelasten van een onderzoek en/of tot het treffen van onmiddellijke voorzieningen. De "overige enquêtebeschikkingen" uit tabel 7 zijn hier niet in meegeteld.

onderzoeksverslagen gedeponneerd (2014: 8; 2013:12; 2012: 5; 2011: 9; 2010: 6). Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat een onderzoek geruime tijd vergt.

Het aantal van 10 ingekomen verzoeken in de tweede fase van de enquêteprocedure is gelijk aan dat van 2014. 2013 was in zoverre een piekjaar met 15 ingekomen tweede fase-verzoeken. Het aantal zittingen en intrekkingen in 2015 is (nagenoeg) gelijk aan 2014. Het aantal beschikkingen in de tweede fase is in 2015 echter gestegen (13 in 2015; 8 in 2014). Het aantal toegewezen verzoeken tot vaststellen van wanbeleid (4) is gelijk gebleven met 2014. Wel is in 2015 drie maal een wanbeleidverzoek afgewezen tegen nul keer in 2014. Eenmaal werd in 2015 een afzonderlijke onmiddellijke voorziening getroffen, en één maal werd die onmiddellijke voorziening verlengd.

De periode tussen de mondelinge behandeling en de uitspraak is voor enquêteprocedures in de eerste fase iets afgenomen ten opzichte van 2014 (53 in 2015; 64 in 2014). Waar de Ondernemingskamer had te beslissen op onmiddellijke voorzieningen al dan niet tegelijk met een enquêteverzoek, ging dat sneller in 2015. Waar het ging om 'kale' enquêteverzoeken was de beslisperiode in 2015 langer dan in 2014 (88 in 2015; 50 in 2014).

WOR

Het aantal ingediende WOR-verzoeken is in 2015 aanzienlijk gedaald in vergelijking met 2014 en 2013, (-9). Het is het laagste aantal sinds 2007. Een vergelijkbare daling in vergelijking met 2014 kent het aantal zittingen (-9) en intrekkingen (-14). Daarentegen is het aantal uitspraken minder hard gedaald (9 in 2015; 12 in 2014).

De wachttijd tussen indiening van verzoekschriften en de (in 2015) gehouden mondelinge behandelingen is voor de WOR korter dan in 2014 (90 dagen tegen 2015 70 dagen), maar nog altijd wel langer dan in 2013 (59) dagen. De periode tussen de mondelinge behandeling en de uitspraak is voor WOR procedures iets toegenomen ten opzichte van 2014 (53 dagen tegen 46 dagen in 2014).

Jaarrekening

Het aantal ingediende verzoekschriften tot aanpassing van een jaarrekening is in 2015 gedaald: van vijf in 2014 naar twee in 2015. Het aantal beschikkingen (3) is gelijk gebleven.

Uitkoop

Het aantal ingekomen uitkoopvorderingen is in 2015 verdubbeld ten opzichte van 2014 (van 4 naar 9). Het aantal arresten is echter licht gedaald (16 in 2015; 18 in 2014). Het aantal eindarresten is wel iets hoger dan in 2014 (10 tegen 9), terwijl het aantal tussenarresten lager is dan in 2014 (6 tegen 9). De doorlooptijd van uitkoopprocedures blijft aandacht vragen.

In uitkoopzaken is de periode tussen het vragen van arrest en de uitspraak aanzienlijk afgenomen en bedroeg in 2015 84 dagen (132 in 2014; 103 in 2013; 108 in 2012).

Geschillenregeling

In 2015 werden twee (tegen één in 2014) nieuwe geschillenregelingprocedures bij de Ondernemingskamer aangehangig gemaakt, maar dit betrof materieel echter één geschil.

Verzet tegen intrekking van een 403-verklaring

In het oog springt het aantal ingekomen beroepschriften en beslissingen inzake verzet tegen intrekking van de overblijvende aansprakelijkheid uit een 403-verklaring (6 beroepschriften en beslissingen in 2015). Aan alle beroepschriften waarop in 2015 is beslist lag echter intrekking van een 403-verklaring binnen het (voormalige) SNS-concern ten grondslag.

3. Publicatie

Alle uitspraken van de Ondernemingskamer en de uitspraken van de Hoge Raad in cassatie op beslissingen van de Ondernemingskamer worden gepubliceerd in het tijdschrift *Actuele Rechtspraak Ondernemingspraktijk* (ARO), uitgegeven door Kluwer. Voorts worden alle uitspraken op rechtspraak.nl geplaatst.

Daarnaast verschijnt een selectie van de uitspraken van de Ondernemingskamer in onder meer de juridische vakbladen *Jurisprudentie Onderneming en Recht* (JOR) en *Jurisprudentie Arbeidsrecht* (JAR) (beide uitgegeven door SDU) en *Ondernemingsrecht* (uitgegeven door Kluwer).

4. Zittingsdag

De Ondernemingskamer heeft haar vaste zittingsdag op donderdag. Indien een verzoek met (bijzondere) spoed moet worden behandeld kan van deze vaste zittingsdag worden afgeweken. De praktijk leert dat ook een dergelijk verzoek meestal op de vaste zittingsdag kan worden behandeld. In 2015 heeft de

Ondernemingskamer uitsluitend op de donderdagen zitting gehouden. In het verleden was het gebruikelijk dat de Ondernemingskamer in de maand augustus geen zittingen hield. In 2015 zijn op 6 en 27 augustus zittingen gehouden.

5. Enkele opvallende zaken en kwesties

Recht van enquête

Stichting Meavita Nederland c.s., 2 november 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:4454 (ARO 2015, 232).

De Ondernemingskamer heeft wanbeleid bij het (voormalige) Meavita-concern vastgesteld, en geoordeeld dat voor dat wanbeleid (de leden van) de raden van bestuur respectievelijk de toezichthoudende organen van Meavitagroep, Meavita Nederland (en haar voorgangster, S&TZG genoemd) verantwoordelijk zijn. Het wanbeleid betreft onder meer de fusie en organisatie van het Meavita-concern. De fusie tussen Meavitagroep en S&TZG was onvoldoende doordacht (onder meer ten aanzien van het "besturen op afstand") en onvoldoende uitgewerkt. De bij de fusie betrokken organen van de fusiepartners hebben het ernstige risico genomen, althans het risico vergroot dat op een of meer functies niet een geschikte bestuurder of commissaris zou worden benoemd. Bepaalde commissarissen hebben hun medecommissarissen de belangrijke interne en externe signalen over het functioneren van de voorzitter van de raad van bestuur onthouden. De zittende raad van commissarissen heeft de per 1 oktober 2007 aangetreden nieuwe leden van de raad van commissarissen ten onrechte niet volledig over de bestaande problemen geïnformeerd. De concernbrede ambities van Meavita Nederland vergden bij uitstek centrale sturing. Die centrale sturing was er echter niet, althans onvoldoende. Meavitagroep heeft niet tijdig gereorganiseerd in verband met de invoering van de WMO.

Ook heeft de Ondernemingskamer wanbeleid vastgesteld terzake van het project TVfoon. S&TZG heeft zonder verantwoorde voorbereiding (bijvoorbeeld zonder het noodzakelijke onderzoek) besloten tot het opzetten van TVfoon, een omvangrijk en voor werknemers en cliënten zeer ingrijpend project. S&TZG heeft voor onderdelen van de besluitvorming ten onrechte niet (tijdig) advies gevraagd aan haar centrale ondernemingsraad respectievelijk aan haar centrale cliëntenraad. De voorzitter van de raad van bestuur heeft welbewust en in strijd met de interne regelgeving op basis van een gewrongen redenering het besluit tot het opzetten van het project respectievelijk het aangaan van de mantelovereenkomst niet ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voorgelegd. Ten onrechte heeft de raad van commissarissen het overtreden van de interne regels en van de Wet op de ondernemingsraden en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen onbesproken gelaten. Daardoor is de raad van commissarissen niet toegekomen aan de vraag of daaraan consequenties moesten worden verbonden, maar heeft hij integendeel voor het desbetreffende beleid decharge verleend. De raad van bestuur van Meavita Nederland heeft de uitvoering van het project niet adequaat ter hand genomen.

De bestuurders en toezichthouders moesten in een bijzonder moeilijke periode opereren. Concurrentie werd ingevoerd, de AWBZ werd gewijzigd, de WMO werd geïntroduceerd, onbetaalde overproductie kwam te staan tegenover zorgplicht, er moesten (via aanbesteding) overeenkomsten worden gesloten met tientallen gemeenten, elk met eigen regels, enzovoorts. Deze en andere omstandigheden kunnen mogelijk een verklaring vormen voor minder gunstige ontwikkelingen in of slechte resultaten van een onderneming. Zij kunnen echter geen rechtvaardiging vormen voor de vastgestelde tekortkomingen. Integendeel, de bestuurders en toezichthouders van Meavitagroep en S&TZG/Meavita Nederland kenden die omstandigheden of konden ze – in ieder geval grotendeels – zien aankomen. Die omstandigheden vergden daarom extra aandacht en extra zorgvuldigheid van bestuurders en toezichthouders. De aandacht voor – voor het welslagen van de fusie en voor de gezondheid van de ondernemingen essentiële – taken schoot echter tekort, zoals ten aanzien van de voorbereiding en de uitvoering van de fusie, ten aanzien van de gemeenschappelijke inzet van de algemeen directeuren en ten aanzien van de financiële cijfers, en dat terwijl er wel veel aandacht (en financiering) was voor projecten in het buitenland. Het had ook op de weg van de bestuurders van respectievelijk Meavitagroep en S&TZG/Meavita Nederland gelegen om extra grondig te onderzoeken of het verstandig was om het project TVfoon te starten. En zo ja, dan hadden zij een zorgvuldige besluitvorming moeten volgen en de uitvoering van het project strak moeten begeleiden, terwijl toezichthouders bijvoorbeeld op geconstateerde schending van de regels omtrent de besluitvorming adequaat hadden moeten reageren. Om te experimenteren dan wel improviseren met het – financieel en organisatorisch ingrijpende – project waren de externe factoren inderdaad zeker niet geschikt. In ieder geval vormden deze en dergelijke omstandigheden voor het geconstateerde gebrek aan aandacht en voor de overige tekortkomingen, zoals ten aanzien van het schenden van governance- en medezeggenschapsregels, geen rechtvaardiging. De Ondernemingskamer concludeert: er was inderdaad een cumulatie aan moeilijke tot zeer moeilijke externe factoren. In plaats van die tegemoet te treden met extra zorgvuldigheid en

aandacht, vervielen bestuurders en toezichthouders in een cumulatie van tekortkomingen.

Op een aantal punten is het verwijt van wanbeleid verworpen. Zo waren de salarissen en ontslagvergoedingen in het algemeen in overeenstemming met de desbetreffende adviesregeling van de NVZD. En voor zover dat niet het geval was, berustte de afwijking op een eerder afgesloten arbeidsovereenkomst dan wel was deze niet disproportioneel. Ook is tijdig nagedacht over de invoering van de WMO en zijn tijdig activiteiten ondernomen om op die invoering te anticiperen. Meavitagroep heeft echter niet tijdig gereorganiseerd in verband met de invoering van de WMO. Met betrekking tot de steunaanvraag bij de NZa is niet van wanbeleid gebleken. De verzoeken tot vaststelling van wanbeleid bij Sensire en Vitras worden afgewezen. Enkele dechargebesluiten worden vernietigd. ABVAKABO FNV en de curatoren kunnen de door hen betaalde onderzoekskosten verhalen op (een aantal) voormalige bestuurders en toezichthouders die verantwoordelijk zijn voor het onjuiste beleid.

SNS Reaal N.V. c.s., 8 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2779 (ARO 2015, 183)

VEB NCVB heeft tezamen met 7 andere onteigende aandeelhouders (samen: VEB c.s.) van SNS Reaal N.V. een verzoek ingediend om een onderzoek te bevelen naar het beleid en de gang van zaken van SNS Reaal N.V., SNS Bank N.V. en Propertize B.V. De beschikking van 8 juli 2015 heeft slechts betrekking op het verweer van de vennootschappen en de Staat (aandeelhouder van SNS Reaal N.V.) dat VEB c.s. niet-ontvankelijk zijn in hun verzoek, nu zij, als gevolg van de nationalisatie van SNS Reaal, niet (meer) voldoen aan de vereisten van artikel 2:346 BW. De Ondernemingskamer heeft geoordeeld dat doel en strekking van het enquêterecht meebrengen dat aandeelhouders die niet langer voldoen aan de kapitaaleis van artikel 2:346 lid 1 aanhef en sub c BW ten gevolge van een gebeurtenis, waaromtrent zij stellen dat er gegronde redenen zijn om te twifelen aan het beleid en de gang van zaken van de betrokken vennootschap en waarop hun enquêteverzoek mede betrekking heeft, in gevallen als het onderhavige bevoegd kunnen zijn tot het indien van een zodanig verzoek. Het enquêterecht strekt mede ter bescherming van aandeelhouders tegen onjuist beleid dat hun (rechts)positie zodanig ondermijnt, dat een door hen ongewenst verlies van hun hoedanigheid van aandeelhouder het gevolg is. Dat is niet anders nu dat verlies ten gevolge van de onteigening onomkeerbaar is.

Met de Interventiewet wordt niet beoogd meer rechten en bevoegdheden aan te tasten of aan de onteigende aandeelhouders te ontnemen dan strikt noodzakelijk is voor het doel waartoe in de Interventiewet de mogelijkheid tot onteigening is gegeven. Niet valt in te zien dat de (uitoefening van de) bevoegdheid van onteigende aandeelhouders om een enquête te verzoeken de Minister, in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van SNS Reaal of anderszins, in zijn streven de onderneming te stabiliseren en te reorganiseren zou belemmeren, althans zo ernstig zou belemmeren, dat het zou opwegen tegen het recht om een enquête te verzoeken.

De door VEB c.s. aan hun verzoek ten grondslag gelegde redenen voor twijfel aan een juist beleid van SNS Reaal, SNS Bank en Propertize hebben in belangrijke mate betrekking op de oorzaken van de onteigening, in het bijzonder het beleid en de gang van zaken rond de onteigening en de betrokkenheid van SNS Reaal, haar bestuur en haar raad van commissarissen daarbij. VEB c.s. zijn ontvankelijk in hun verzoek.

De Ondernemingskamer heeft het verzoek voor zover dat strekt tot het bevelen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van Propertize afgewezen. Niet kan worden aangenomen dat het bestuursbeleid van Propertize niet zelfstandig werd bepaald en gevoerd ten opzichte van SNS Reaal (en van SNS Bank).

De Ondernemingskamer heeft tussentijds cassatieberoep van deze beschikking opengesteld en inmiddels is cassatieberoep ingesteld. Die procedure loopt – ten tijde van het opmaken van dit jaarverslag – nog.

Jeemer B.V. en Meromi Holding B.V. (indirect aandeelhouders Slotervaartziekenhuis B.V.), 13 mei 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1758 (ARO2015, 146).

In deze zaak heeft de Ondernemingskamer het verzoek tot vaststelling van wanbeleid afgewezen. De kern van die zaak betreft een emissie van cumulatief preferente aandelen in Slotervaartziekenhuis als gevolg waarvan het belang van destijds enig aandeelhouder Meromi in vergaande mate is verwaterd. Het gaat in deze zaak om de rol van Meromi bij de emissie. Het complex van problemen waarmee Slotervaartziekenhuis zich geconfronteerd zag in de eerste maanden van 2013, betekende dat Slotervaartziekenhuis zich begin maart 2013 in een ernstige crisis bevond. Het is alleszins begrijpelijk dat het bestuur en de raad van commissarissen van Slotervaartziekenhuis en Meromi deze crisis, bij het uitblijven van spoedige maatregelen ter oplossing daarvan, opvatten als een bedreiging voor het voortbestaan van Slotervaartziekenhuis. Na overleg met Delta (op dat moment minderheidsaandeelhouder van Meromi, en schuldeiser van Slotervaartziekenhuis) heeft het bestuur van Slotervaartziekenhuis Delta bij brief van 11 maart 2013 verzocht in te stemmen met de door ING

verlangde achterstelling, althans (een deel van) haar vordering om te zetten in cumulatief preferente aandelen in Slotervaartziekenhuis. Delta bleek bereid tot conversie van een gedeelte ter grootte van € 5 miljoen van haar lening en de conversie werd gesteund door de medische staf, de cliëntenraad en de ondernemingsraad. Tegen deze achtergrond kon Meromi (net als het bestuur en de raad van commissarissen van Slotervaartziekenhuis) ten tijde van het emissiebesluit redelijkerwijs oordelen dat de emissie een essentiële, althans betekenisvolle stap was op de weg naar oplossing van de crisis waarin Slotervaartziekenhuis zich bevond. Met de emissie waren weliswaar niet alle problemen opgelost, maar Meromi kon redelijkerwijs verwachten dat de emissie aan het bestrijden van de crisis bij Slotervaartziekenhuis in substantiële mate bijdroeg en in het bijzonder kon bijdragen aan het normaliseren van de verhoudingen met de partijen waarvan Slotervaartziekenhuis voor haar voortbestaan en verdere ontwikkeling afhankelijk was. Voorts is van belang dat Delta door de emissie niet materieel werd bevoordeeld ten opzichte van Meromi.

De emissie kan in het licht van alle omstandigheden van het geval niet als wanbeleid worden aangemerkt. Ten aanzien van de daaropvolgende verkoop van de aandelen in Slotervaartziekenhuis heeft de Ondernemingskamer geoordeeld geen reden te zien waarom het besluit alle aandelen in Slotervaartziekenhuis te verkopen op zichzelf beschouwd onjuist of onredelijk zou zijn. Delta heeft gemotiveerd gesteld dat er ten tijde van het aangaan van de koopovereenkomst op 16 oktober 2013 klemmende redenen waren voor de verkoop met het oog op de continuïteit van het ziekenhuis. De OK-bestuurder is vervolgens, na het inwinnen van extern advies, onder meer over de waarde van en de financiële stand van zaken bij Slotervaartziekenhuis, tot de slotsom gekomen dat gestanddoening van de koopovereenkomst noodzakelijk was omdat bij ontbinding daarvan een reëel risico bestond op een faillissement van Slotervaartziekenhuis. Ook de gang van zaken rondom de verkoop levert geen wanbeleid op.

Uitkoop

Unit4, 7 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2775 (ARO 2015, 178)
Exact Holding, 14 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2914 (ARO 2015, 204)
Nutreco, 14 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2897 (ARO 2015, 200)
NAGRON, 28 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:3087 (ARO 2015, 202)
EPA, 11 augustus 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:3424 (ARO 2015, 203)
VIBA Holding, 20 oktober 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:4380 (ARO 2015, 236)

In het arrest Unit4 is de Ondernemingskamer terug gekomen van het sinds 2000 gehanteerde uitgangspunt met betrekking tot de peildatum bij vaststelling van de prijs van de uit te kopen aandelen in het kader van een uitkoopprocedure (na een openbaar bod).

Sinds 2000 hanteerde de Ondernemingskamer in uitkoopprocedures als peildatum in beginsel de datum van het eindarrest (althans een tijdstip dat daar zo dichtbij mogelijk ligt) waarin de vordering tot uitkoop wordt toegewezen. De achterliggende gedachte was dat de uit te kopen aandeelhouder tot de datum van de overdracht van zijn aandelen verstrekker van risicodragend kapitaal is en dat de voor- en nadelen verbonden aan de aandelen voor zijn rekening en risico dienen te blijven zolang hij aandeelhouder is. De Ondernemingskamer heeft in het arrest Unit4 aanleiding gezien het uitgangspunt dat de peildatum gelijk is aan de datum van het eindarrest te verlaten, in het bijzonder omdat het leidt tot complicaties die de afdoening van uitkoopprocedures binnen redelijke termijn en redelijke kosten voor partijen bemoeilijken, zonder dat daarvoor een toereikende rechtvaardiging bestaat. In het vervolg zal de Ondernemingskamer in uitkoopprocedures die volgen op een openbaar bod, bij het bepalen van de peildatum aansluiting zoeken bij het bod. Meer in het bijzonder zal in die gevallen als uitgangspunt worden gehanteerd dat de peildatum gelijk is aan de datum van de betaalbaarstelling onder het bod, mits de bieder dan ten minste 95% van het geplaatste kapitaal (en ten minste 95% van de stemrechten) van de doelvennootschap houdt. Het uitgangspunt dat de peildatum gelijk is aan de datum van de betaalbaarstelling onder het openbaar bod (althans het overschrijden van de 95%-grens) doet er niet aan af dat zich in enige zaak omstandigheden kunnen voordoen die rechtvaardigen dat een andere datum als peildatum wordt gekozen. Tot die omstandigheden kan behoren een aanzienlijk tijdsverloop tussen de betaalbaarstelling onder het bod (of het overschrijden van de 95%-grens) en de dag van dagvaarding. In die gevallen en ook indien aan de uitkoopprocedure geen openbaar bod is voorafgegaan, kan als peildatum worden gekozen de datum van het tussenarrest waarin de Ondernemingskamer vaststelt dat de leden 1 en 4 van artikel 2:92a/201a BW de toewijzing van de vordering niet beletten en waarin een deskundigenbericht wordt gelast.

In Unit4 heeft de Ondernemingskamer als peildatum de datum van betaalbaarstelling onder het bod gehanteerd en bepaald dat de prijs wordt verhoogd met de wettelijke rente vanaf de peildatum en dat het na die datum uitgekeerde dividend strekt tot gedeeltelijke betaling van de prijs.

In de arresten inzake Exact Holding en Nutreco, die een week later volgden, heeft de Ondernemingskamer het nieuwe uitgangspunt toegepast hetgeen in de zaak Exact Holding heeft geleid tot vaststelling van de prijs per de dag van betaalbaarstelling van de in de na-aanmeldingstermijn aangeboden aandelen. In de zaak Nutreco kon op basis van de overgelegde documenten niet worden vastgesteld dat eiseres op de dag van betaalbaarstelling onder het bod de vereiste 95% van het geplaatste kapitaal verschaftte maar wel vanaf de dag voorafgaand aan de dag van dagvaarding (hetgeen logisch is aangezien de in de procedure gebrachte verklaringen zijn overgelegd ten bewijze van de stelling dat eiseres op de dag van dagvaarding ten minste 95% van de aandelen hield en niet (tevens) met het oog op vaststelling van de peildatum). De uitkoopprijs is dan ook per die datum vastgesteld.

In de zaak NAGRON was geen sprake van een (recent) openbaar bod maar van onderhandse transacties. Voorts is in de procedure een waarderingsrapport overgelegd. Eiseres heeft na dit waarderingsrapport aandelen en certificaten verworven tegen de in dat rapport genoemde prijs. Voordien waren aandelen en certificaten verworven tegen een lagere prijs. De Ondernemingskamer heeft als peildatum vastgesteld de in het waarderingsrapport gehanteerde peildatum. Dat deze prijs redelijk is, blijkt uit de nadien gedane transacties.

In de zaken EPA en VIBA was reeds eerder een tussenarrest gewezen waarin was bepaald dat de vordering in beginsel kon worden toegewezen en dat slechts nog resteerde de vaststelling van de te betalen prijs voor de aandelen. Ter bepaling van de prijs heeft de Ondernemingskamer in die tussenarresten een deskundige benoemd en bepaald dat de deskundige de waarde van de aandelen per een zo recent mogelijke, voor de hand liggende datum dient te waarderen. In beide zaken heeft de Ondernemingskamer, met verwijzing naar Unit4, als peildatum de datum van het tussenarrest gehanteerd.

Medezeggenschap (Wet op de Ondernemingsraden)

OR Gemeente Diemen, 19 november 2015, ELCI:NL:GHAMS:2015:4890 (ARO 2015, 238)

Ook op het gebied van de WOR is de Ondernemingskamer dit jaar teruggekomen van eerdere jurisprudentie op het gebied van het politiek primaat. De casus is als volgt. De colleges van B&W van (in eerste instantie vier, later) drie gemeenten, waaronder de gemeente Diemen, hebben vanaf het voorjaar van 2013 onder de werknaam DUO+ de mogelijkheden voor ambtelijke samenwerking onderzocht. Het college van B&W van de gemeente Diemen heeft in maart 2015 met de andere colleges afgesproken dat Diemen enkel zogenaamde PIOFACH-taken (Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering en Informatisering, Communicatie, Huisvesting en Juridische Zaken) zal overhevelen in de Shared Service Organisatie DUO+ (SSO DUO+). De andere gemeenten hevelen ook uitvoeringstaken over naar de SSO DUO+. Dit voorstel heeft het college van B&W aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgedragen.

De gemeentesecretaris van de gemeente Uithoorn heeft, mede namens de WOR-bestuurders van de andere aan de SSO DUO+ deelnemende gemeenten, aan de ondernemingsraden advies gevraagd. Deze aanvraag had betrekking op het voorgenomen besluit van (het college van B&W van onder meer) de gemeente Diemen om (uitsluitend) voor de PIOFACH-taken mee te doen in de DUO+-samenwerking. De ondernemingsraad van de gemeente Diemen heeft negatief geadviseerd.

De Ondernemingskamer overweegt in de beschikking dat het desbetreffende besluit een besluit is dat toekomt aan het college van B&W, na verkregen toestemming van de gemeenteraad. Het college van B&W is niet als bestuurder in de zin van de WOR aan te merken. Bovendien vergt het besluit in kwestie een politieke afweging van de daaraan verbonden voor- en nadelen en valt het besluit onmiskenbaar onder de reikwijdte van het "primaat van de politiek" en is het besluit daarom op grond van artikel 46d aanhef en onder b WOR van advies- en beroepsrecht uitgesloten.

De regel, zoals deze blijkt uit eerdere rechtspraak van de Ondernemingskamer, dat wanneer een ondernemer zonder voorbehoud advies heeft gevraagd, de voorschriften van het adviesrecht inclusief de beroepsprocedure daarop van toepassing zijn ("eens gegeven blijft gegeven") geldt naar het oordeel van de Ondernemingskamer niet voor zover het besluit van medezeggenschap is uitgesloten op grond van artikel 46d aanhef en onder b WOR. Toepassing van die regel in een geval als de onderhavige zou immers ertoe (kunnen) leiden dat een democratisch genomen besluit waaraan een politieke afweging ten grondslag ligt alsnog wordt onderworpen aan rechterlijke toetsing, terwijl de WOR dat beoogt te voorkomen. Hiermee komt de Ondernemingskamer terug van de andersluidende opvatting die ten grondslag ligt aan OK 9 februari 2012, ELCI:NL:GHAMS:2012:BV7331 (OR gemeente Middelburg).

V. ORGANISATIE

De Ondernemingskamer houdt zitting met telkens drie raadsheren, waarvan één als voorzitter, twee raden (deskundigen uit de praktijk die geen lid zijn van de rechterlijke macht) en een griffier.

De voorzitter, de secretarissen en de administratief-juridisch medewerkers van de Ondernemingskamer vormen samen het bureau van de Ondernemingskamer. Het bureau is onder meer belast met de coördinatie van de lopende procedures, het onderhouden van de contacten met door de Ondernemingskamer benoemde personen (onderzoekers, bestuurders en anderen) en de externe representatie van de Ondernemingskamer.

De bezetting van de Ondernemingskamer was in het jaar 2015 als volgt:

Leden van de Rechterlijke Macht

Voorzitter

mr. P. Ingelse (tot 1 mei 2015)
mr. G.C. Makkink (per 1 mei 2015)

Raadsheren

mr. J. den Boer
mr. A.M.L. Broekhuijsen-Molenaar
mr. A.C. Faber
mr. M.M.M. Tillema
mr. G.C. Makkink (tot 1 mei 2015)
mr. A.J. Wolfs (per 1 september 2015)

Raadsheer-plaatsvervanger

prof. mr. M.P. Nieuwe Weme

Raden(-plaatsvervanger)

prof. dr. M.A. van Hoepen RA (overleden op 8 april 2015)
E.R. Bunt
drs. P.R. Baart
prof. dr. R.A.H. van der Meer RA
G.A. Cremers
prof. dr. mr. F. van der Wel RA
prof. dr. M.N. Hoogendoorn RA
H. de Munnik
drs. J. van den Belt
dr. P.M. Verboom
drs. M.A. Scheltema
mr. drs. B.M. Prins RA
drs. P.G. Boumeester
prof. drs. E. Eeftink RA
drs. J.B.M. Streppel (benoemd in 2014, werkzaamheden aangevangen in 2015)
drs. J.S.T. Tiemstra RA (per 1 maart 2015)
drs. C. Smits-Nusteling RC (per 1 maart 2015)

Secretarissen van de Ondernemingskamer

mr. A.J. van Wees (tot 1 april 2015)
mr. drs. R. Verheggen
mr. B.M. Meerdink-Schenau (tot 1 oktober 2015)
mr. H.H.J. Zevenhuijzen
mr. M.A. Sterk
mr. F.L.A. Straathof (per 1 mei 2015)

Administratief-juridisch medewerkers

C.M.M. van Vlaanderen
D. Sleebos (tot 1 mei 2015)
R. el Maimouni (per 1 april 2015)